

SPONTANOST MOLITVE

Jörg Zink, *Kako danas moliti, preveo Leonard Oreč, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1975.*

Dragi Džimbeg

»Među nama ima mnogo više čežnje za vjerom nego to pokazuje ispitivanje javnog mnijenja površno zapitanih ljudi, mnogo više strastvena traženja praktične pobožnosti, mnogo više pojedinačnog nastojanja oko molitve« (3).

Čovjek se i danas, kao i u prošlosti — a tako će biti i u budućnosti — osjeća strancem u svojem vlastitom prostoru. Životno nesiguran i ovisan, uviđa da je »od drugdje«, da su njegov bitak i smisao »izvan« njegovih omeđenih granica i časovitih uspjeha; jasno mu je da su njegov početak i svršetak — te temeljne odrednice njegova bivstva — »s onu stranu« domašaja njegovih sila.

Molitva je stoga njegov stalni pratilac. Nosi je u sebi, u svojem biću, jednom kao zov i tepanje, drugi put kao iskaz ovisnosti i samopotvrde u isto doba. Molitva je u stvari veza jedinstva s moljenim, spojnica i izlaz u ono neviđeno a naslućeno, izljev unutrašnjih osjećaja koji traže svoju rezonanciju u svijetu duhovne zbilje iza koje se skriva Bitak i cjelina, ono početno i krajnje. Jedno, o kojemu su filozofi i teolozi toliko puta počeli govoriti, ali koje se nekako snažnije doživljava i čuti... Put je to kojim i teist i ateist, s vremena na vrijeme, izlaze »iz sebe«, uspostavljaju s Nekim ili samo s Nečim razgovor i odnos...

To je, čini se, potaklo Jörga Zinka da na svoj, zanimljiv način postavi pitanje molitve pred današnjeg čovjeka i da je u njezinim bogatim modifikacijama i vještim izborima iz vjekovne molitvene riznice i religiozne prakse osvijetli i prilagodi suvremenom čovjeku i mentalitetu. Autor je ili, bolje, priređivač ovo zborno, inspirativno djelo podijelio u nekoliko poglavlja: *Naći sebe, Gledati svijet, Znati čas, Činiti što Bog čini, Htjeti što Bog hoće, Biti kod kuće, Slaviti.*

Kao što pokazuju i sami naslovi, Zink ne traži teoretski pristup molitvi; ne zanima ga, u biti, ni njezino teološko opravdanje. Molitva je, smatra on, stvarnost koja je neodvojiva od čovjeka; to je spontani izljev, prirodni zov, osobni odnos, predanje: »Gospodine, biti u tebi, to je sve... Nije mi potrebno govoriti da me ti čuješ. Ne treba mi brojiti čega nemam, ne treba te podsjećati, niti ti treba govoriti što se na ovom svijetu događa i zašto nam je sve potrebna tvoja pomoć... — Što god je moja molitva bivala pobožnija i usrdnija, sve manje sam imao što govoriti. I na kraju — posve sam umuknuo«, Kaže Kierkegaard u svojem pristupu molitvi (17).

Egzistencijalno motivirana, Zinkova metoda ne teži za kodifikacijom i molitvenim formulama. Sve je u njega osobno, čuvstveno, životno, psihološki funkcionalno. Uz stanovitu meditaciju o pojedinoj temi ili, točnije, aspektu uvijek dolazi slična ili gotovo ista poetsko-molitvena ilustracija, redovito kršćanske, ali i drugih religijskih inspiracija. Sam pisac, dotično priređivač, rado ostaje po strani, nije nametljiv. Poput književnika koji se krije iza svojih likova, i on se ovdje najčešće skriva iza brojnih autora koji, svaki na svoj način, predano mole. Umjesto njega, dakle, govore proroci, pjesnici, religijski predstavnici i književnici različitih inspiracija. U stvari, Zink je sabrao njihove molitve i nadahnuća, svrstao ih u knjigu, i na taj način — uz niz svojih vješto sročanih poruka i poticaja — pružio čitatelju čitavu panoramu pristupa molitvi, odnosno široku ljestvicu načina moljenja.

U svojoj metodi, a donekle i u svojim polazištima i zaključcima, nekonvencionalan, u načinu izlaganja senzibilan na široki dijapason religiozno-intimnih doživljaja i nadahnuća, priređivač se namjerno udaljio od uobičajenog pisanja o molitvi, ali je istodobno ostao vjeran religioznom karakteru i kršćanskom

sadržaju molitve. To mu je, u stvari, i omogućilo da uklopi u svoje okvire raznoliki svijet doživljaja, molitava i duhovnih nadahnuća, koji na čitatelja ostavlja snažan dojam, potiče na spontanu molitvu.

Satkana u jednom dahu, pod valom literarne inspiracije, knjiga ima prvenstveno vrijednost kao poticaj i svjedočanstvo; snažniji su joj, međutim, dojmovi nego teološko tumačenje i religiozno-razumsko fundiranje. Vrlo lijepo opremljena i dosta dobro pretočena u hrvatski izričaj — ostat će s jedne strane izazov, s druge potvrda spontanosti molitve. U svakom je slučaju duhovno obogaćenje.

Molitva je — završimo ovaj naš kratki prikaz — višeznačna. Pokušamo li je odrediti, oduzest ćemo joj privlačnost i ljepotu. To je prije svega osobni čin, vlastiti govor, uzdignuće, odnos, kontakt... Tako shvaćena, ona se rastače na bezbroj izričaja i oblika; formule je osiromašuju. — Pa ipak svako uzdignuće, doživljaj i poetska riječ nisu nužno i molitva, bar ne u religioznom smislu. Nema li vjerskog pristupa i odnosa — nema ni molitve, ma kako bile lijepe riječi.

SUVREMENI SAMARITANCI

Fra Mario Jurišić, Suvremeni Samaritanci, Mala knjižnica Iskre, Metković 1974.

Martin Ivan Vidović

Knjižica *Suvremeni Samaritanci* jest zapis o ljudskoj dobroti, svjedočanstvo ljubavi. To je povjesnica o ljudima koji su se predali karitativnom radu u službi malog, siromašnog, zapuštenog čovjeka. Prikazano je dvadesetak pregalaca kršćanske orijentacije, praktičnih čovjekoljubaca. Većinom su to poznata imena (Cottolengo, L. Orione, C. Gnoch, A. Schweitzer, abbé Pierre, biskup Camara i dr.); među njima se nalaze i naš Petar Dica, majka Terezija, Jelena Brajša, voditeljica našega Karitasa i Vladimir Palaček, tajnik međunarodnog fonda Gladno dijete iz Zagreba.

Knjižica je pisana laganim stilom, a namijenjena je prije svega mladima koji traže svoje ideale. I doista u ovoj zbirci izneseni su ti ideali, čijim stopama krenuti znači usrećivati sebe i druge. To su uglavnom poslijeratni velikani na karitativnom području, koje je i danas u doba napretka i novih bogatstava vrlo potrebno i korisno. To je polje, uostalom, gdje može svatko raditi bez obzira na svoja životna i druga opredjeljenja.

Po svom sadržaju i poruci ova je zbirka živih primjera veliki izazov i poticaj. U trenutku kad se čini da je čovjek zagospodario prirodom i ukrotio njezine sile, u času kad od silne buke strojeva i ratnih granata zamoreni čovjek misli samo na se — ova knjižica, eto, pokazuje da ima onih koji nisu zaboravili na brata čovjeka koji trpi i pati, koji je prezren i zaboravljen. Pružili su mu ruku, koru kruha ili dio odjeće, povratili su mu tračak nade i povjerenja u život i u ljude. Shvatili su da je život vrijedan ako se žrtvuje za velike ideale.

Autor je u svom postupku i obradi pokazao veliku sposobnost i vještinu. Knjižica je opsegom malena, ali je sadržajem bogata; čita se na dušak. Ova će zbirka ili, bolje, mala enciklopedija velikih čovjekoljubaca dobro doći katehetama i drugim pastoralnim radnicima, koji je mogu dati u ruke svakom mladom čovjeku, bio on vjernik ili ne.